

Териториално статистическо бюро - Югозапад
Отдел „Статистически изследвания - Благоевград“

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Демографска ситуация в областта през 2023 година:

- Продължава процесът на намаляване и застаряване на населението;
- Увеличава се броят на живородените деца;
- Намалява броят на умрелите лица;
- Увеличава се детската смъртност;
- Намалява броят на сключените граждански бракове
- Увеличава се броят на разводите.

Брой и структури на населението

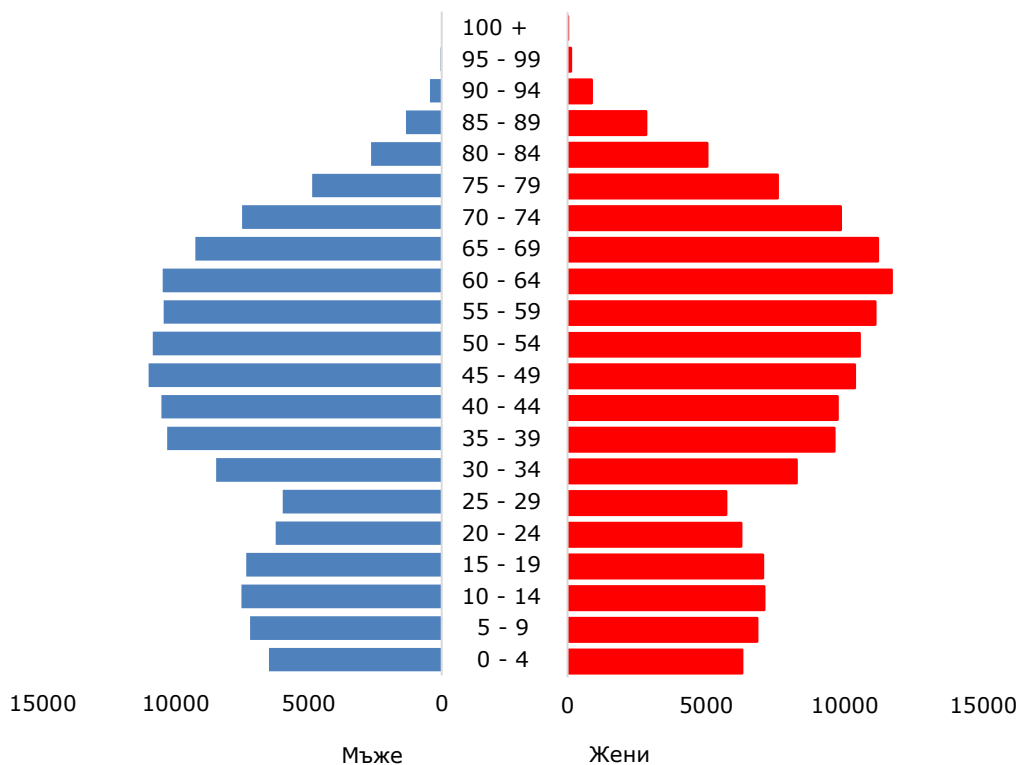
Към 31 декември 2023 г. населението на област Благоевград е 287 077 души, което представлява 4.5% от населението на България. В сравнение с 2022 г. населението на областта намалява с 1 084 души, или с 0.4%.

Мъжете са 138 994 (48.4%), а жените - 148 083 (51.6%), или на 1 000 мъже се падат 1 065 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 53 години. С нарастването на възрастта се увеличават броят и относителният дял на жените от общото население на областта.

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Фиг. 1. Възrastова структура на населението към 31.12.2023 година

В края на 2023 г. лицата на 65 и повече навършени години са 63 609, или 22.2% от населението на областта.

Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 25.3%, а на мъжете - 18.8%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Към 31.12.2023 г. **децата до 15 години в област Благоевград са 41 447, или 14.4% от общия брой на населението.**

Към 31.12.2023 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ в област Благоевград е 57,7%,** или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст.

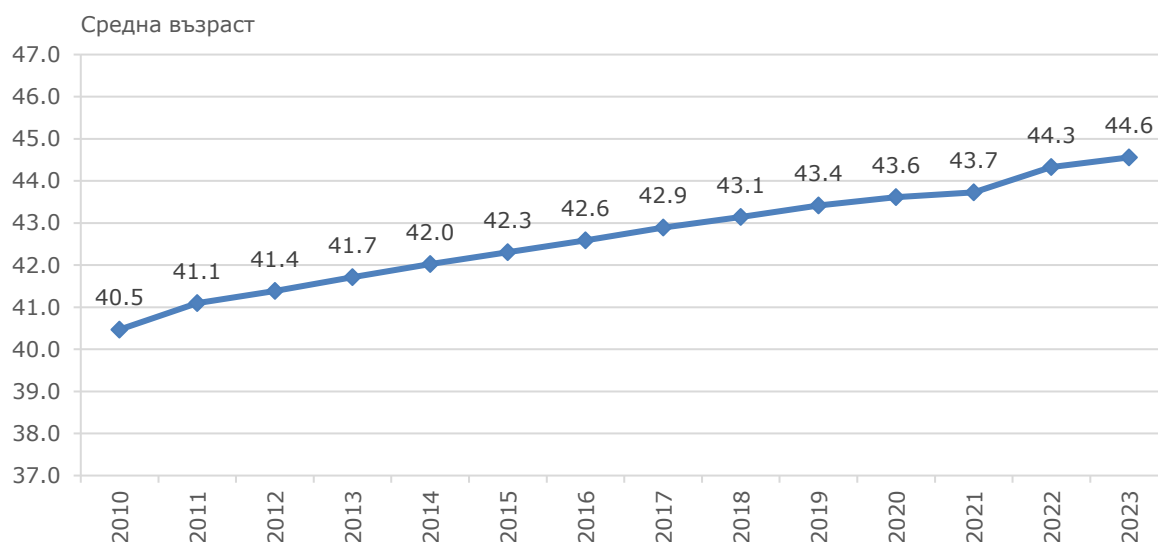
¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Застаряването на населението през годините води до повишаване на неговата **средна възраст**, която достига до **44.6 години в края на 2023 година**. Средната възраст на жените е 46.1 години, докато при мъжете е 42.9 години.

Фиг. 2. Средна възраст на населението в област Благоевград

Променя се броя и относителния дял на населението в **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени² при определянето на възрастовите граници за пенсиониране.

За 2023 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 62 години за жените и 64 години и 6 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2023 г. е 170 696 души, или 59.5% от населението на областта, като мъжете са 89 024, а жените - 81 672.

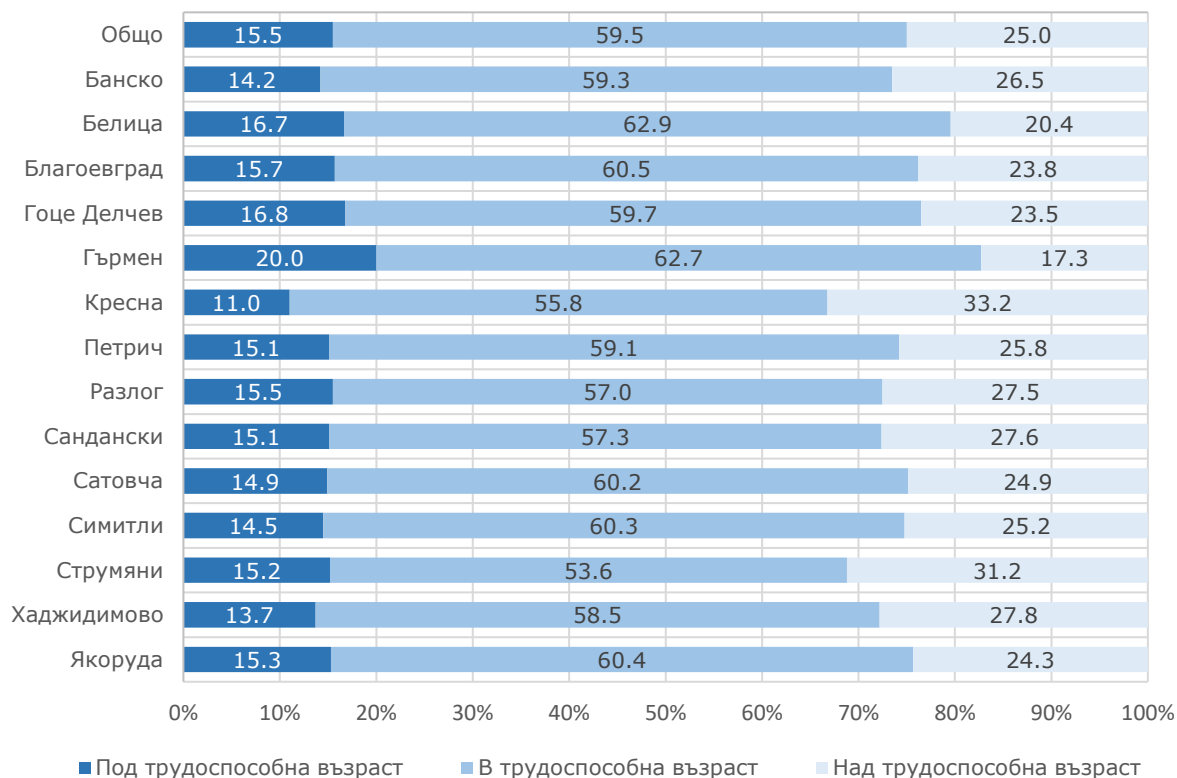
Към края на 2023 г. над трудоспособна възраст са 71 753 души, или 25.0%, а под трудоспособна възраст – 44 628 души, или 15.5% от населението на областта.

² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Фиг. 3. Население под, във и над трудоспособна възраст по общини в област Благоевград към 31.12.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2023 г. в област Благоевград 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 65 лица, влизащи в трудоспособна възраст, при средно за страната - 69.

Териториално разпределение на населението

Към 31.12.2023 г. в градовете живеят 172 047 души, или 59.9%, а в селата - 115 030 души, или 40.1% от населението на областта.

Към края на 2023 г. населените места в област Благоевград са 274, от които 13 са градове и 261 - села.

Таблица 1

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Население на област Благоевград по общини към 31.12.2023 година

Общини	Общо	Мъже	Жени	В градовете	В селата
Област Благоевград	287 077	138 994	148 083	172 047	115 030
Банско	13 161	6 319	6 842	12 177	984
Белица	8 980	4 395	4 585	2 942	6 038
Благоевград	69 015	32 912	36 103	62 346	6 669
Гоце Делчев	28 739	13 815	14 924	17 623	11 116
Гърмен	14 772	7 301	7 471	-	14 772
Кресна	4 340	2 166	2 174	2 842	1 498
Петрич	46 708	22 797	23 911	26 018	20 690
Разлог	18 443	8 894	9 549	11 046	7 397
Сандански	35 036	16 751	18 285	23 843	11 193
Сатовча	12 946	6 376	6 570	-	12 946
Симитли	12 709	6 317	6 392	6 144	6 565
Струмяни	4 489	2 199	2 290	-	4 489
Хаджидимово	8 490	4 229	4 261	2 325	6 165
Якоруда	9 249	4 523	4 726	4 741	4 508

В областта има осем населени места без население. В 72, или 26.3% от населените места, живеят от 1 до 49 души включително. Дванадесет от селата в областта са с население под пет души.

Неравномерно е разпределението на населението по общини. Най-голяма по население е община Благоевград (69 015), с 24.0% от населението на областта, а най-малката община е Кресна (4 340), с 1.5%. Населението на областния град Благоевград към 31.12.2023 г, е 62 346 души.

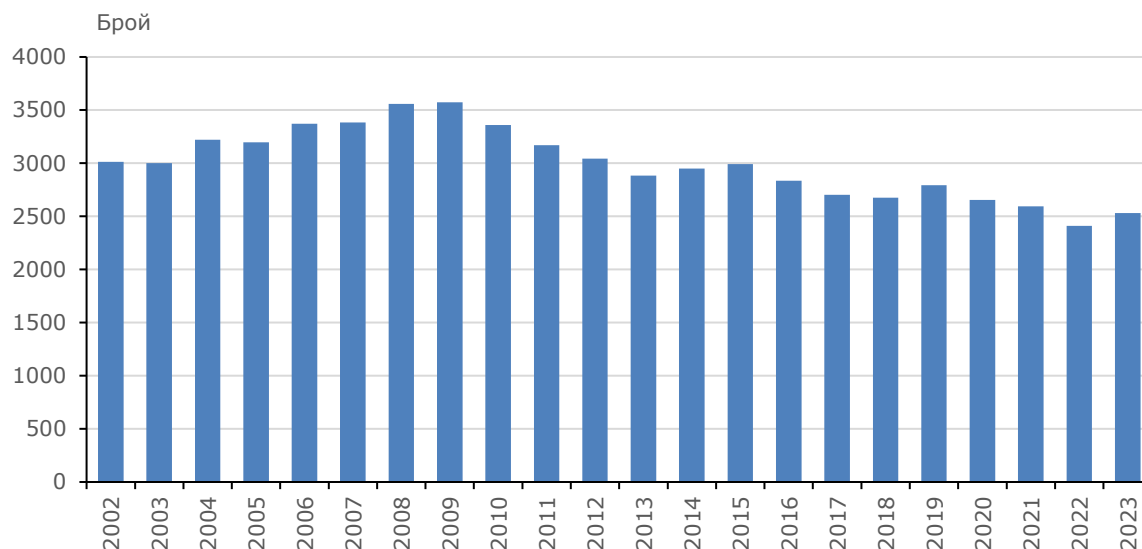
Село Брезница в община Гоце Делчев продължава да бъде най-голямото село в областта с население - 3 291 души.

Раждаемост

През 2023 г. в област Благоевград са регистрирани 2 541 родени деца, като от тях 2 530 (**99.6%**) са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените се увеличава със 121 деца, или със 5.0%.

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Фиг. 4. Живородени деца в област Благоевград през периода 2002 - 2023 година

Коефициентът на обща раждаемост³ в област Благоевград през 2023 г. е 8.8‰, а през предходните 2021 и 2022 г. е бил съответно 8.7 и 8.3‰.

Броят на живородените момчета (1278) е с 26 по-голям от този на живородените момичета (1252).

В градовете и селата живородени са съответно 1 576 и 954 деца, а коефициентът на раждаемост е 9.1‰ в градовете и 8.3‰ в селата.

Област Благоевград е с раждаемост по-ниска от средната за страната (8.9‰).

Тоталният коефициент на плодовитост⁴ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. **През 2023 г. средният брой живородени деца от една жена в област Благоевград е 1.77, а през предходната година е бил 1.63.**

През 2023 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете в областта намалява в сравнение с 2022 г. с 0.4 г. и достига 27.0 години.

Броят на живородените извънбрачни деца в област Благоевград е 1 233, или 48.7% от всички живородени. Относителният дял на извънбрачните живородени деца в градовете (51.2%) е по-висок, отколкото в селата (44.7%).

³ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

⁴ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзrastовата плодовитост през отчетната година.

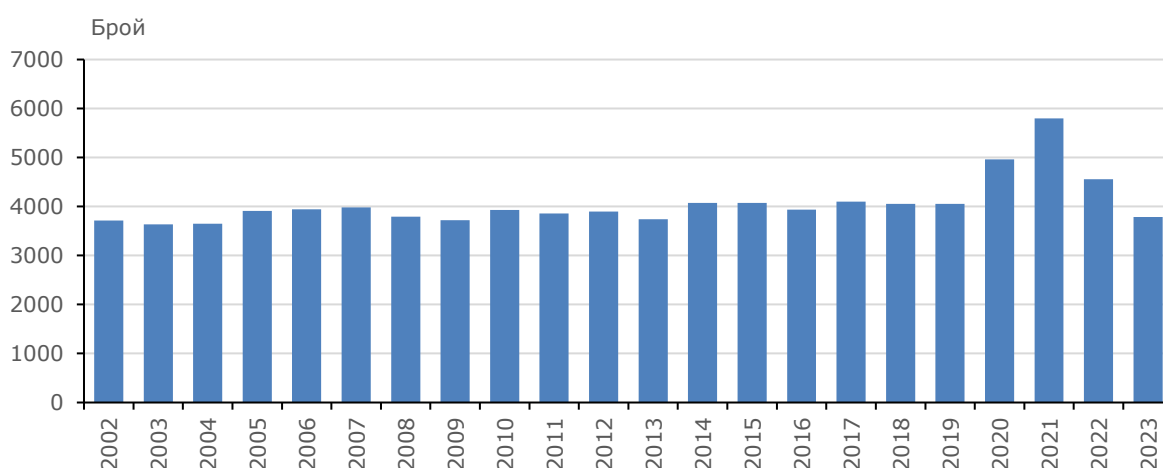
НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Смъртност

Броят на умрелите лица в област Благоевград през 2023 г. е 3 783, а коефициентът на обща смъртност⁵ - 13.2‰, при 15.7‰ общо за страната. Спрямо предходната година броя на умрелите в областта намалява със 766, или със 17.0%. Нивото на общата смъртност продължава да е твърде високо.

Фиг. 5. Умрели в област Благоевград през периода 2001 - 2023 година

Смъртността сред мъжете (14.3%) е по-висока в сравнение със смъртността сред жените (12.1%). Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (15.1%), отколкото в градовете (11.8%).

Показателят за преждевременна смъртност⁶ през 2023 г. (21.1%) се увеличава спрямо предходната 2022 година (19.5%). В стойностите на показателя за преждевременна смъртност има съществени разлики при мъжете и жените. Умрелите мъже на възраст под 65 години са 27.1% от всички умрели мъже, а стойността на този показател при жените е 14.4%.

През 2023 г. в областта са починали 10 деца на възраст до една година. Коефициентът на детска смъртност⁷ е 4.0%, като през 2022 г. той е 2.9%.

⁵ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

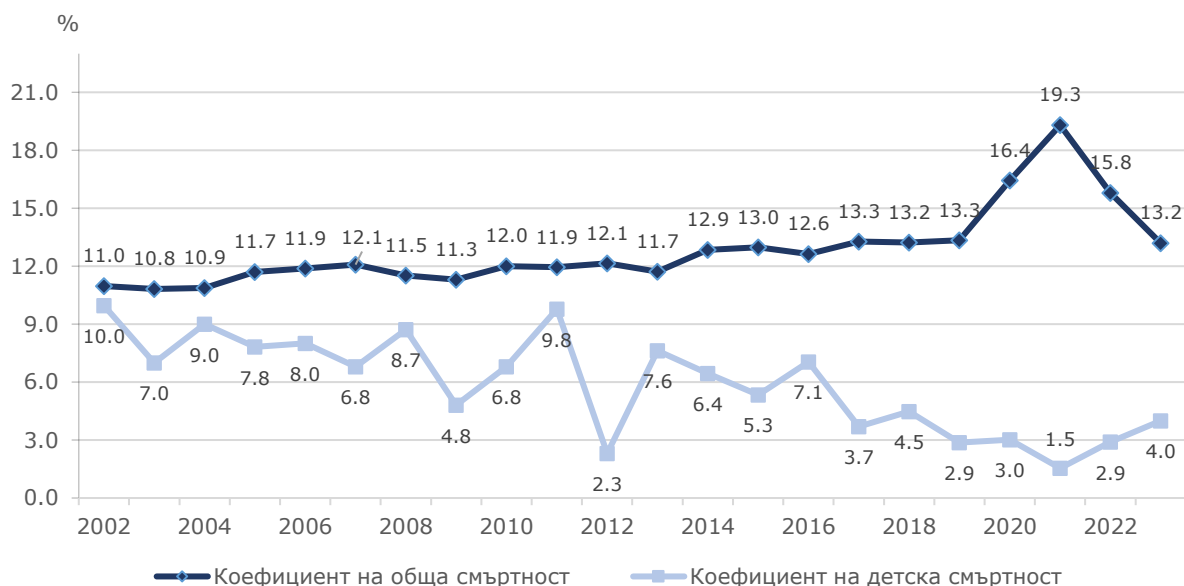
⁶ Относителен дял на умрелите лица под 65-годишна възраст от общия брой на умиралията.

⁷ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Фиг. 6. Коефициенти на обща и детска смъртност

Бракове и разводи

През 2023 г. в област Благоевград са регистрирани 892 юридически брака – с 93 по-малко спрямо предходната година, а коефициентът на брачност⁸ е 3.1%. От всички регистрирани бракове 60.1% (536) са сред населението в градовете.

През 2023 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 32.7 и 29.2 години. Спрямо предходната година средната възраст се увеличава с 0.6 години за мъжете и 0.3 за жените.

Броят на разводите в областта през 2023 г. е 381, или с 28 повече от регистрираните през 2022 година. От всички прекратени бракове 68.0% се отнасят за населението в градовете.

Вътрешна миграция

През 2023 г. в преселванията между населените места в област Благоевград са участвали 2 840 лица.

⁸ Брой сключени бракове на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

От преселващите се в страната 4 444 са избрали област Благоевград за свое ново местоживеене. Областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област Благоевград са София (столица) - 17.5% и Кюстендил - 4.5%.

Най-малко преселили се в област Благоевград има от областите Силистра – 0.2% и Кърджали – 0.1%.

Външна миграция

През 2023 г. 1 176 души са променили своя настоящ адрес от област Благоевград в чужбина, а 1 983 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в област Благоевград.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. **През 2023 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Благоевград е намаляло с 1 253 души.**

Намалението на населението, измерено чрез **коефициента на естествения прираст, е минус 4.4‰⁹**. Коефициентът на естествения прираст в градовете е минус 2.7‰, а в селата - минус 6.8‰.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичния прираст, който през 2023 година е положителен - плюс 169 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна

⁹ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Статистическия регистър на населението, поддържан от Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживеее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.